

Màster Universitari en Formació del Professorat
d'Educació Secundària (UOC - UPF)

Ales i arrels
Reflexions sobre
l'educació i el seu futur

Ferran Ruiz Tarragó
Consell Superior d'Avaluació del
Sistema Educatiu

Barcelona, 6 d'octubre de 2010

Education has always involved
giving youngsters both roots
and wings; roots to understand
where they have come from,
and wings to fly to where they
need to go

John Abbott

Elements per a la reflexió:

L'experiència educativa
personal

En clau de futur, no caldria mirar enrere i preguntar-se ...

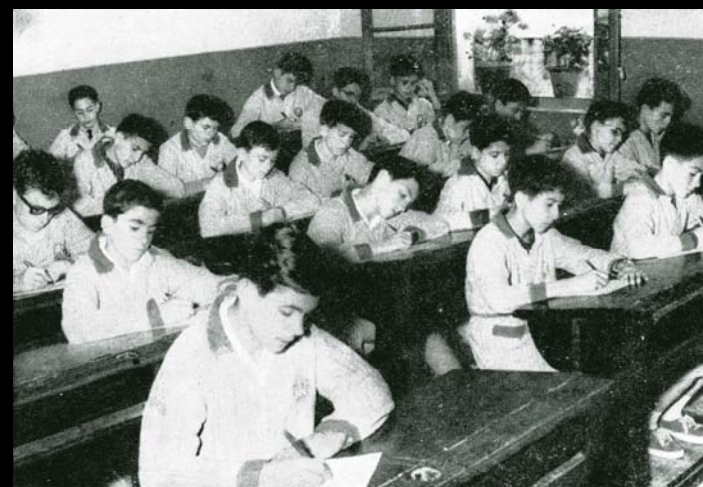
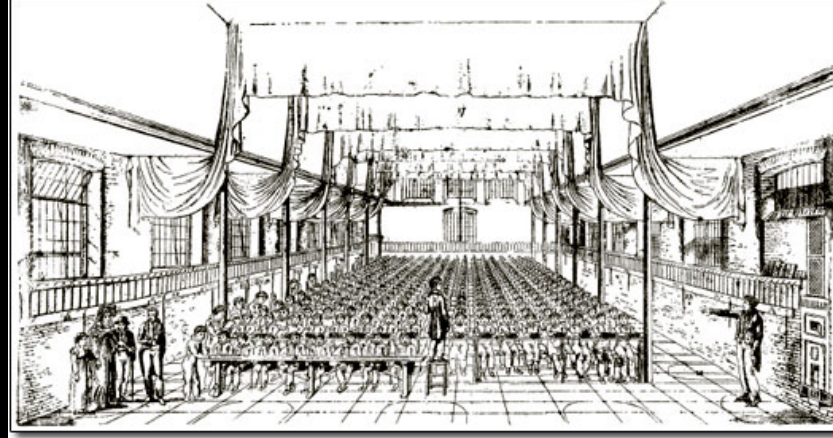
- sobre la rellevància del que professorat ensenya?
- sobre la vàlua dels seus mètodes professionals?
- sobre l'impacte en la persona del model organitzatiu i de gestió?

Experiència personal

- Temaris i didàctiques
- Avaluació dels aprenentatges
- Ús del temps
- Orientació professional
- Espais i entorns d'aprenentatge
- Relacions humanes
- Participació i respecte a la persona

Elements per a la reflexió:

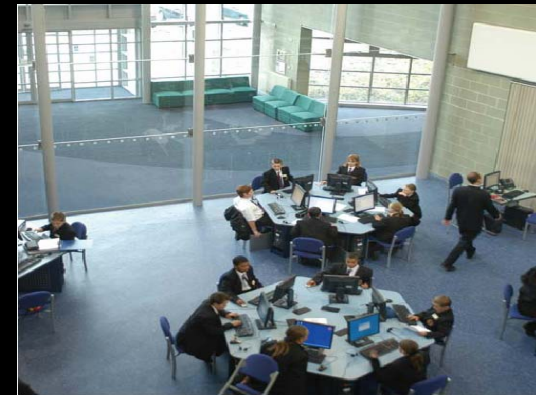
L'organització de
l'escolarització

Model bàsic
d'escolarització

Invariants

- L'aula és el lloc on es donen lliçons amb un horari pautat hora-grup-professor-matèria
- Alumnes de la mateixa edat han d'aprendre el mateix, de la mateixa manera, igual per a tots
- Es planifica l'aprenentatge com si fos una funció lineal de l'activitat transmissiva del professor

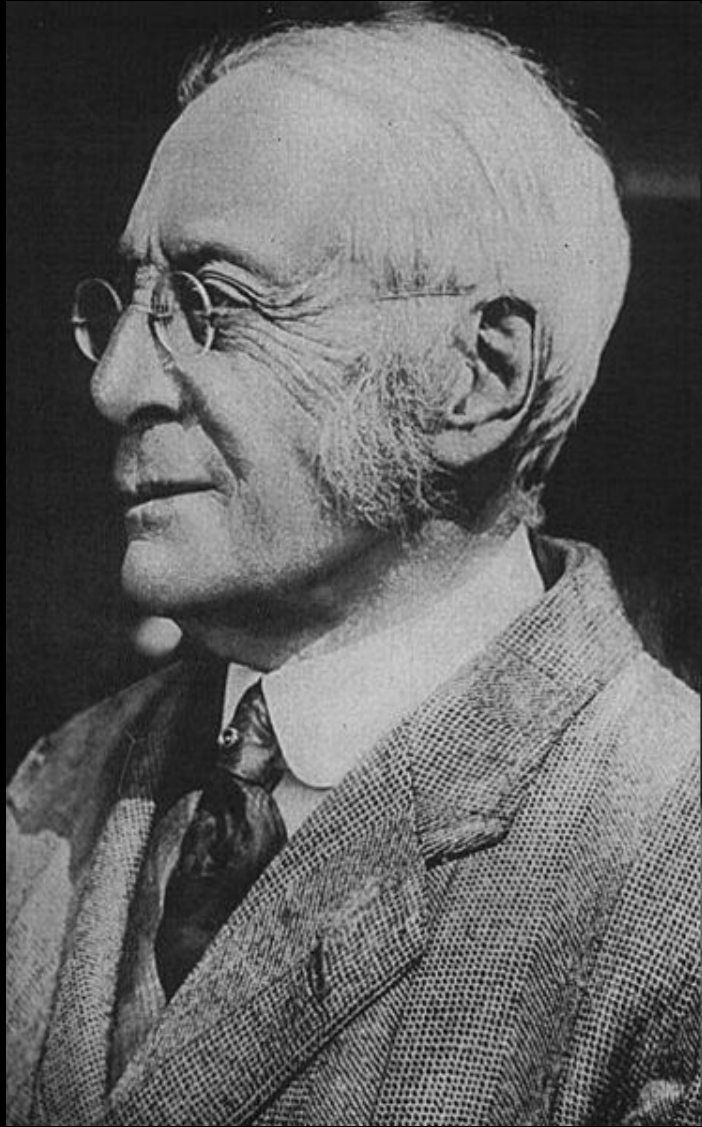
Espais de treball i col·laboració alternatius
al model tradicional de l'aula

Elements per a la reflexió:

El currículum

Secondary curriculum:
“... an amazing and chaotic
thing... one subject after
another is pressed into this
bursting portmanteau ...”

Sir Richard Livingstone,
Vice Chancellor of Oxford
The Future of Education (1941)

L'estructura curricular de la secundària s'ha de correspondre amb l'estructura del coneixement a la universitat

Charles Eliot - President de Harvard (1869-1909)

L'horari escolar: element bàsic d'estructuració de les relacions educatives

- Concepció gestionària de la pedagogia
- Orientació al procés, no al resultat
- Facilitat de control i supervisió administrativa
- Sobredependència de l'escola com a lloc d'aprenentatge
- Ningú no és responsable del resultat

Elements per a la reflexió:

Els canvis en la societat

Elements del canvi social

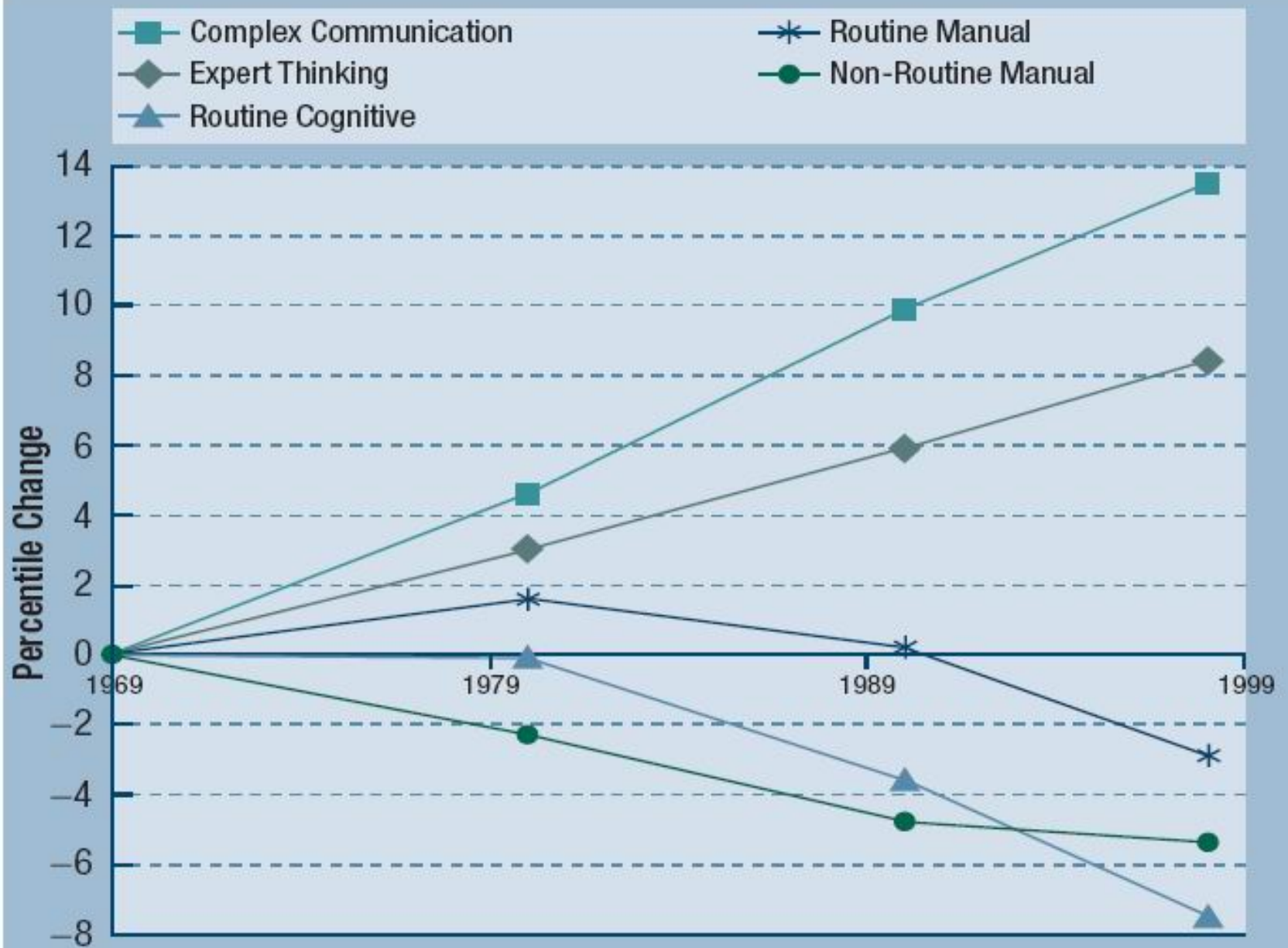
- Societat cada cop més diversa
- Paper crucial dels individus en la societat
- Creixent assertivitat de l'alumnat
- Tecnologia ubicua i imprescindible
- Economia basada en el coneixement
- Entorn laboral, competencial i formatiu molt complex

Societat del coneixement

- S'automatitza tot el que és factible automatitzar
- La competitivitat es basa en el coneixement teòric i aplicat: recerca, desenvolupament i innovació (R+D+i)
- El capital intel·lectual és un recurs fonamental

Societat del coneixement

- Canvien productes i serveis, processos i estratègies
- Canvies les formes d'organització (projectes, xarxes, partenariats)
- Canvien els tipus de feines i les competències per fer-les

Levy, Murnane (2004) "The New Division of Labor"

Competències per al treball

- Identificar, organitzar, planificar i assignar recursos
- Treballar amb d'altres
- Adquirir i avaluar informació
- Comprendre interrelacions complexes
- Treballar amb les tecnologies

What Work Requires of Schools: A SCANS Report for America 2000 (1991)

Competències per al treball en la societat del coneixement

- Capacitat d'actuar de manera autònoma
- Capacitat d'emprar eines interactives
- Capacitat de desenvolupar-se en grups socials heterogenis

DeSeCo 2001, OECD 2002, World Bank 2003

Elements per a la reflexió:

Una praxi per equilibrar

Arrels - Ales

- Proporcionar coneixements sobre la història de la humanitat, valorant el seu impacte i transcendència
- Facilitar i orientar l'exploració de les realitats i les crisis de la nostra època, dels reptes actuals i les perspectives de futur

Arrels - Ales

- Proporcionar una base sòlida i àmplia de coneixements científics
- Estimular la curiositat, el desig d'experimentar, comprendre i aplicar i la inclinació a saber més

Arrels - Ales

- Donar a conèixer les fites més significatives del geni humà en l'art i la cultura
- Crear oportunitats d'explorar-les, de valorar-les i d'expressar-se
- Desenvolupar les aptituds personals i socials per a fer-ho

Arrels - Ales

- Transmetre el fons comú de valors i de patrimoni moral que fonamenta la vida en societat
- Inculcar el respecte a les normes de convivència
- Impulsar esperits crítics i autònoms
- Estimular el desig i la capacitat de seguir trajectòries vitals pròpies i d'assumir responsabilitats

Arrels - Ales

- Donar a conèixer el patrimoni cultural propi i conrear les tradicions locals
- Preservar la seva identitat i riquesa
- Impulsar l'apertura a d'altres cultures, valorant la diversitat de l'expressió humana, aprenent i gaudint dels contrastos

Conceptualitzant el reequilibri

- Arrels
 - el professor transmet i controla
 - l'alumne estudia i produeix individualment
 - s'avalua la possessió d'elements de coneixement
- Ales
 - professors i alumnes dialoguen de manera habitual i sistemàtica
 - els alumnes participen en activitats cooperatives de discussió, exploració, producció i aplicació
 - s'avalua la capacitat d'aplicar el coneixement conjuntament amb les altres capacitats

Alguns criteris

- Posar l'alumne en el centre
- Repensar a fons l'avaluació
- Redefinir la gestió a tots els nivells

Èmfasi en la persona

- Pedagogia per desenvolupar “ales”
- Amb l'edat:
 - disminuir la dependència del alumne del professorat i del centre educatiu
 - créixer en responsabilitat

Avaluació de l'alumnat i del SE

- Aproximar l'avaluació al treball en el "món real"
- Els sistemes d'avaluació han d'aspirar a exemplificar el que l'educació ha de ser (en lloc de contribuir a desvirtuar-ho)

Redefinir la gestió

- Gestió per a l'excel·lència
- Basada en el coneixement i l'èxit de la persona
- La responsabilitat també és "dalt de tot"

Punts finals

- Com volem estar d'aquí 20 anys?
- Canvi generacional del professorat
- Tot professional de l'educació està cridat a incidir en l'esfera col·lectiva

Moltes gràcies

Ferran Ruiz Tarragó

frrtarrago@gmail.com

<http://notesdopinio.blogspot.com>

<http://www.xtec.cat/~fruiz/>